

[Holger Eriksen.]

om et hjælpeløshedstillæg. Det bliver afslået, og da vedkommende søger igen, anmodes der om at få oplysning om den erklæring, folkepensionistens læge har afgivet. I den står der kort og lakonisk: ansøgerens mand har sat sig i hovedet, at ansøgeren skal have hjælpeløshedstillæg; derfor tvinger han hustruen til at simulere en svækkelse, som er uden forbindelse med hendes lægelige tilstand. Det må være frygteligt at blive udsat for at læse en sådan erklæring. Naturligvis foreligger der den mulighed, at lægens diagnose er forkert; i så fald opstår der nu en mulighed for at få den rettet, og det er naturligvis en fordel for ansøgeren, men antagelsen er usandsynlig. Det, der er sket, er rimeligvis, at lægen for at få fred har indvilliget i at skrive på ansøgningen, ja, måske endog antydet, at han ventede, den blev bevilget, hvorefter han som ærlig mand har afgivet den rigtige erklæring til myndighederne.

Her har jeg talt om forholdet til ansøgeren, men lad os også se på forholdet ud fra lægens synspunkt. Når han ved, at hans erklæring eventuelt bliver læst af patienten, kommer han egentlig ud for en pligtkollision. Som læge skal han berolige ikke bare ansøgeren, men også en ægtefælle, der har en fiks idé, og hvis psykiske tilstand let kan blive forværret, hvis han siger den brutale sandhed. På den anden side skal det, han skriver til myndighederne, være rigtigt. Tør man udelukke den mulighed, at hans erklæring bliver betydeligt modificeret, hvis han ved, at patienten læser den? Dette kan også anføres over for de almindelige ansøgninger om invalideunderstøttelse, thi det er således, at årsagen til afslaget ligger i, at lægen simpelt hen, fordi han er en venlig mand, har sagt til patienten, at han bestemt regner med, at denne vil få invalideunderstøttelsen, men fordi han samtidig er en ærlig mand, skriver han noget andet. I fremtiden må han overveje, om han vil lægge mest vægt på elskværdigheden eller på sandheden, og det betyder igen, at man måske ikke kan tillægge erklæringerne den samme vægt som tidligere. Omvendt kan der naturligvis være tilfælde, hvor en ændring i de eksisterende systemer er absolut nødvendig, og det vil vel heldigvis være hovedreglen.

Jeg husker således et tilfælde fra en tid, da man endnu skulle søge om valutatil-delinger, et tilfælde, som jeg fremdrog i offentlighedskommissionen. Dengang var det sådan, at de respektive handelsforeninger skulle udtale sig om de ansøgninger, der blev indsendt. I det tilfælde, jeg her taler om, lykkedes det ansøgeren at komme i besiddelse af den fortrolige erklæring, som var afgivet vedrørende hans ansøgning. Det viste sig, at der så at sige ikke var et eneste ord i udtalelsen, der ikke var direkte forkert, for ikke at sige løgnagtigt. Hvad var den pågældende handelsforenings reaktion? Gav den en undskyldning? Nej, på et landsmøde for handelsforeninger i almindelighed udtalte man protest mod, at den slags — i dette tilfælde altså uvederhæftige — erklæringer ikke blev holdt tilstrækkeligt hemmelige for, skal vi sige delinkventen.

Når forslaget vedtages, kommer man ikke ud for den slags ting. Alle ansøgere og klagere og andre parter, der har en direkte interesse i sagen, kan forlange at blive bekendt med alle sagens dokumenter med de begrænsninger, der er anført i § 6, dog således, at det ikke gælder, hvis partens interesse findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser. Ministeren er endog gået videre end kommissionsforslaget med en tilføjelse om, at sagens behandling kan standses, indtil den direkte interesserede har afgivet en ny erklæring, og det finder jeg i høj grad rimeligt.

På ét punkt har der været en divergens i kommissionen, det var vedrørende dokumenter i ansættelsessager. Den pågældende bestemmelse i tjenestemandsløven siger, at ansøgere til stillinger har ret til at få oplysning om de øvrige ansøgere navne, og tilsvarende ret har de pågældendes organisationer, men offentliggørelse må kun ske med styrelsens samtykke. Endvidere har tjenestemænd, der søger avancementsstillinger, ret til at blive gjort bekendt med den foresattes påtegning på ansøgningen, og hvis denne går ud på, at tjenestemanden anses for uegnet, skal der gives oplysning om, hvori uegnetheden består.

Et flertal inden for kommissionen fandt, at disse bestemmelser var tilstrækkelige. Om de giver fuld retfærdighed, kan jeg naturligvis ikke sige, og det er vel også